

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Naši nemškutarji

so se svoje trenutne prenagljene prvotne „korajže“ zoper vlado in pri svojej „missbilligung“, katero so vladi v kazini izrekli, brzo ustrašili, zato trobentajo v svojem tukajšnjem glasilu v soboto uže „nazaj“ v varneje stališče „levice“, mej redne mameluke. Uredništvo svojega lista so podučili, da ne sme nič več programa „112“ na prvem mestu preslavljati, vendar nekaj poguma jim je še ostalo, oni pravijo tudi še v tem zadnjem listu v polemiki zoper nas, da vladne pomoči in uradnikov ne potrebujejo. „Laib. Tagbl.“ namreč piše: „Ein Passus im zweiten Artikel des „Narod“ gibt der Wahrheit die Ehre, nämlich „Narod“ constatiert, dass die Verfassungspartei in Krain sich hinreichend stark fühle, um als selbständiger factor aufzutreten.“

Da bode organ naših kranjskih nemškutarjev gledé ustavovernega opozicijskega programa 112-erih hitro izpokoril se, to smo uže prej pričakovali in smo njegove izreke samo zavoljo tega citirali in konstatirali, da denes znamo kazati kakó nedosledni, ne možati in veterinjaški so glasatelji te protivne nam stranke.

Ali še denes smo polni občudovanja, da so naši nemškutarji vsaj v jednej stvari pogumni ostali: namreč da naglašajo svojo „samostalnost“ in svojo „moč“, da torej ne potrebujejo več vladne in uradniške pomoči pri prihodnjih volitvah. Oni ponavljajo, da so, in da bodo nastopili kot „selbständiger factor“. Dobro!

Mi to novo naglašeno napovedbo samostalne borbe nemške „ustavoverne“ stranke,

brez podpore vlade in uradnikov, na katero gospodje strankarji Kaltenegger-Schrey-Dežman-Supan nič več ne reflektirajo, — z veseljem na znanje jemljemo in upamo, da bodo gospôda vsaj v tem obetanju mož beseda ostali. —

Mérimo se vendar enkrat res samostalni: mi brez podpore druge nego narodove, vi nemškutni protivniki pa tudi brez podpore vladne in uradniške. Bomo vendar potlej videli, kdo ste vi in koliko vas je! Mi slovesno pred Bogom in vsem svetom lahko obljubimo, da, če v takej, konstitucionalno rávnej in poštenej borbi ne zmagamo sijajno, odrečemo se vsej daljnjej politiki in vsej akciji. Morejo li tudi naši nemškutarji to reči? Prosimo.

Cesarjev prestolni govor,

s katerim je bil v soboto državni zbor sklenjen, glasi se takó:

Čestita gospoda obeh zbornic državnega zbora! Ko sem vas bil pred blizu šestimi leti na ipolnjevanje vaših državljskih dolžnostij zbral okolo svojega prestola, zaznamoval sem óne vélike in težavne naloge, katerih rešitev bi skupno morali začeti z mojo vlado. Predloge so vam bile stavljene, ki so nameravale obsežne reforme na polji davkovstva, zakonodaje in verskih razmer. V teku zborovanja pristopile so še druge važne zadeve, ki so terjale vašo polno patrijotično udanost in v jednakej meri državniško modrost. Da si je mnogo nedovršeno ostalo, ipak so se z vašim sodelovanjem težavne naloge rešile. Vi ste na one potrebe, ki so nastali v gospodarstvenih razmerah, obrnili svojo vso pozornost, trudeči se skupno z mojo vlado posledice

óne krize zmanjšati, ki je razširila se nad obe državni polovici, s celo vrsto sredstev. Da si je ta bila trajna in silna, množé se vendar znamenja vračajočega se življenja v delavnosti. Z opravičenim ponosom se smejo uspehi zaznamovati, katere si je znalo priboriti z umetnostijo pobraženo domače delo. Hvala trudu, s katerim ste se skupno z mojo vlado prizadevali urediti državno gospodarstvo in hvala rastočemu izpoznanju naše gospodarstvene moči, je ostal državni kredit neškodovan. Ako tudi ne dopuščajo razmere hitrejše dopolnitve naših cest, ustvarili so se z vašim sodelovanjem vendar óni pogoji, da se bode dala železnicam nova uredba, ki bode koristna obćim interesom. Splošni colni tarif je dal trgovsko političnim razmeram države primerno, trdno podlago, na kateri so se mogle prometne razmere z vnanjimi deželami s trgovinskimi pogodbami urediti. Red vnanjih pravnih razmer katoliške cerkve se je brez motenja verskega miru naredil pôtem zakonodaje. Z zakonom o najvišjem upravnem sodišči je važno vprašanje o administrativnem pravosodstvu v zadovoljstvo rešilo se, in se je ustvaril ustavni organ za varovanje pravic strankam tudi na tem polju. S patrijotično pripravnostjo ste skrbeli za ploden razvoj domobranbe, za zboljšanje stanja v službi obnemoglih vojakov, in pospešili javno varnost v notranjem z reformo žandarstva. Z nova vam izrekam svoje polno priznanje za sodelovanje pri obravnavah z deželami moje ogerske krone, s katerimi se je veliko vprašanj materialnega interesa rešilo v duhu pravičnosti, in so se razmere mej obema deloma države z nova utrdile. V oćigled dogodajev na iztoku, ukazovala je potreba, da so se interesi, moć in veljava države posebno

Listek.

Na Stanko Vrazovem domu.

(Dalje.)

IV.

Stanko Vraz je imel navado, ko se je vrnil po daljnjej odsoćnosti na dom, napravljati velika gostovanja, na katera je vabil vse svoje sorodnike, prijatelje in znance. O takih gostijah so se vršile raznovrstne igre in narodne zabave. A nad vse mu je bilo drago petje, in navlašć je pozival k takšnim veselcam iz vse okolice dekleta, katera so umela lepo peti, da so prepevala narodne pesni; le-te si je on marljivo zabeleževal. Take veselice so trajale često po dva do po tri dni in prihajali so imenitni gostje celo iz dalnjih krajev. Gostoljubnost je glavno svojstvo vsej Vrazovej rodbini. O priliki mojega bavljenja na Vrazovem domu so bile često take pojédine, na katere se je sešlo po trideset do

štirideset gostov; bili so dobre volje in pili in peli so po dva dni: pisana majolika romala je od gosta do gosta, spremljevana z veselimi zdravijcami. — Sploh Vrazovi vsakega ćlo veka, bodi si domać ali tuj, dobro sprejmó, in res mine malokateri dan, da bi ne imeli gosta v hiši

Kakor pisan kalejdoskop so se mi vrstile pred zavzeto, v slastne spomine uglobljeno dušo mićne, ćarobojne slike iz blažene, tu prežite dobe, ko sem bil še prost, neodvisen in brez vseh skrbi, ne poznajoć kragulja, ki mi zdaj kljuje srce, niti sluteć bridke zavesti, biti priklenen bedni rob na galejo podlega — kruhoborstva. Neizrekljiva otoćnost se mi vleže na dušo in mi privabi bolestni vzklik iz razburjenih prsij, kakor nekda j Vrazu, ki je milo tožil:

„Kud ste svibnja mog ćasovi kratki?

Nade sanc j zlatni dan i noć?

Kan pod lćto ode slavulj sladki,

Vidio sam vas hitrom jagmom proć.

Smrki sunce! danak mi ne rodi!

Dosta dugo ćekó sam zahman:

Ćas mladosti tonu, kó tone u vodi

Zlatan prstan prošo je moj dan

„Tražih sladki mir u prašnih knjigah,

Kan u ružah pćela traži meć;

Plaća prahá, plaća gorkih brigah

Sad je meni uspomene jed“

Iz teh jasnih sanj me predrami — Bairaika, ki je z vrćem po vodo priskakljala. Sluša joć nje vabilo, povrnem se zopet na Vrazov dom, in tu zagledam diven prizor: okrog podolgaste mize, z jedili obloćene, se je bila posela vsa Vrazova družina — v mojej odsoćnosti bili sta prišli baš denes na dom, obiskat svojo mater hćeri — Josipina in Vekoslava — in prijatelj Milan mej njimi, verno poslušajoć ljubeznjive pripovedke stare Vrazovke o nepozabljivem svojem svaku — Stanku.

Baš je pripovedovala, kako ćudovito oblećen je prihajal često Vraz domov: zdaj je bil „Turek“, zdaj „Srb“, ko je prišel s svojega

varovali. Akopram so naredbe, storjene v ta namen, nalagale teške žrtve, niste odrekli, patrijotično ceneti razmere moje vlade, svoje pomoči, in ste jej omogočili, da je zastavila ves svoj upliv v utrjenje ónega stanja v orijentu, katero so ustvarili evropski sklepi, da bi se mir, ki je v interesu vseh vlastij, utrdil in zagotovil. V veliko zadovoljstvo mi je, da smo blizu temu cilju. Džava stoji spoštovana in močna na zunaj, v najprijateljskih razmerah k vsem vlastim, v notranjem zjedinjena in povzdignena s čuvstvi domovinske ljubezni in zveste udanosti prebivalstva do mene in moje hiše, česar sem dobil še nedavno tako vesele dokaze. S tem, da izrekam tudi vam, čestita gospoda obeh zbornic državnega zbora, kot postavnim zastopnikom ljudstva, svojo srčno zahvalo še enkrat, sklepam zborovanje državnega zbora.

Angleži v južnej Afriki.

Angleži, ti veliki sovražniki Rusije in Slovanstva, imajo hvala neke pravice osodi, nesrečo v svojih najnovejših podjetjih, katera so njih slavo jako izpodkopale, namesto da bi jo bila povišala. Sosebno pa so se opekli s svojo vojsko v južnej Afriki proti Zuluom, kjer so bili dozda le tepeni in kakor „Hamb. Correspondent“ poroča, tudi v prihodnje nemajo dosti dobrega pričakovati.

Angležem preti namreč v Afriki nevarnost ne samo radi hrabrosti Zuluov v boji, nego te zadnje podpira tudi njihovo ozemlje, katero mislijo Angleži zasesti. Potov tam némajo, a v dolinah se valé hitre in močne reke, katere prebrestiti je nevarno, čeznje most narediti pa teško. Po zimi, ki se prične na južnej polkrogli meseca junija, posuši se tam trava in vsako zelišče; afriški domorodci tako osušeno travo zažgó, in to bode v notranjo deželo prodirajoče Angleže ustavilo. Žta pridelajo domači južno afriški rodovi komaj záse, družega pridelka pak dežela ne daje, razen živine. Prebivalci stanujó v spletenih koših, v katere se more samó po kolenih splaziti; drugačnih hiš nij, in šatorov soboj voziti je skoraj Angležem nemožno. Natalska dežela, od koder so pričeli Angleži boriti se zoper Zuluve, je prav majhena naselbina, ki ima samo 22 000 belih prebivalcev. Živeža pridelajo tudi samo za-se. Ako se pomnoži tedaj prebivalstvo z 10.000 ali 15.000 vojaki, morajo ti soboj prinesiti živež za-se in krmo

za svoje konje. Krav imajo Zuluvi dosti, a za drugo domačo in tovarno živino gre teško. Mogoče je tedaj, da iz tega vzroka lord Chelmsfordova kolona ne bode mogla dalje prodirati. Naj bi pak imel živino, potem bi zopet nastala težavnost, kako jo preživiti. Malo angleških konj more v tej deželi živeti in tuje konje tja uvažati, je dvomljiv poskus. Kapska naselbina je oddaljena 1000 milj od bojišča, pomagati more tedaj samo malo. Ako je angleška armada neznatna, potem jej bodo Zuluvi pot preprečili kakor pri Izanduli, če je pa velika, potem jej je za živež težko in se ne more z lehka gibati. Po vodi se ne more ničesa pošiljati, ker po rekah se ne more voziti in na obali nij nobene luke. Iz vseh tih vzrokov je jako dvomljivo kako in kedaj bode lord Chelmsford svoje prodiranje izvršil. Zulovski kralj je pa iz svojih dozdanih vspehov lahko izpoznal, kakšna taktika mu obvaruje nadmoč nad Angleži. Rdnega boja ne bo nikdar pričel z Angleži, ampak bode, kakor hitro bo videl pred soboj presilno vojsko, svojo armado razpustil in poskril v goščavi.

Vse to iz ničevega vzroka pričeto podjetje ne bo dalo Angležem nič, nego ponižanje, da so jih divjaki zmagali, in so zapravili velikanski svot novcev in človeških življenj. To vse pa v tacem trenutku, ko bi se smelo misliti, da bode lord Beaconsfield vse moči dežele na enej točki zbral skupaj.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. maja.

Cesarjev prestolni govor, s katerim je bil v soboto **državni zbor** končan, prinašamo na drugem mestu spredaj. Dobro znamenje je, da je govor vseskozi hladan in néma one nemško-ustavoverne fraze, ki je prejšnjih ministerstev enake izjave označevala. O prihodnjih volitvah in o bodočej politiki ministerstva Taaffejevega prav nič ne omenja, kar je tudi menda za nas dobro znamenje. Ustavoverna „N. Fr. Pr.“ to sluti, zato je v svojem nedeljskem članku silno huda na ta cesarjev prestolni govor in pravi, da je suhoparen, da „njegov tipus je šablona in njegov motiv je konvencija“, da v njegovem besednem kostnjaku nij nič politike, nič barve, nič žvenka. S. ser pa ta članek „N. Fr. Pr.“ močno priporočamo ljubljanskemu državnemu pravdnistvu v študijum, da bode videlo, kaj se sme na

Dunaji tiskati, a kaj se vse v Ljubljani konfiscira, če pride v tisk.

Predsednika obeh zbornic sta v soboto seje s primernimi fraznimi govori zborovanje sklenila. Mi le omenjamo, da je v poslanskej zbornici dr. Herbst v svojej zahvali predsedniku tudi upanje izrazil, da bodo v prihodnjiej sesiji tudi Čehi v rajhratu zastopani, „oni velerazumni narod, katerega smo v prošlej sesiji tako živo pogrešali“.

Češki deželni in državni poslanci so imeli v nedeljo v Pragi shod ali konferenco, v kateriej so sklenili, kako držati se pri prihodnjih volitvah in pri odločevanju glede vstopa v državni zbor in glede sporazumljenja z Nemci.

Vnanje države.

Bolgarski novovoljeni knez je sprejel v Livadiji 15. t. m. bolgarsko deputacijo, ki mu je naznanila osobno njegovo povišanje na bolgarski prestol. Oa jo je francoski ogovoril (ker menda bolgarskega jezika še ne zna, a svojega nemškega kot po vsem nemškem svetu jako nepriljubljenega, nij si menda upal rabiti) in jo ruskemu carju predstavil, rekoč: „Ko sem od deputacije dobil vest svojega povišanja na prestol, smatram kot prvo svojo dolžnost vašemu veleličanstvu, kot osvoboditelju našega naroda svojo hvaležnost izraziti. — Iz tega je vidno, da bode Battenberg dober Slovan postal.“

Iz **Peterburga** se 17. maja javlja nov požar. Dae 16. maja je zgorelo več državnih poslopij v Nišnj-Uralsku; dne 17. maja pa je bil v Orenburgu zopet velik požar, ki je velik del prej rešenega predmestja vpepelil.

V **angleškej** gospodskoj zbornici sta ministra Beaconsfield in Salisbury 16. t. m. — dosti praznih in lepih besedij govorila o angleškej politiki, a nihče jima ne veruje. Beaconsfield je dejal, da je navzočnost ruske flote v marmornem morji dosti vpljiva imela zoper Rusijo, vendar priznava on, da je Rusija kazala modro zmernost. Salisbury pa je rekel, da vlada ne želi Turčije ohraniti v njeznej prejšnjiej velikosti, ampak v takej, da bode zdanje meje ohranili, ker njen razpad bi bil za Evropo najstrašnejše delo.

Nemška „Nord. Allg. Ztg.“ odgovarja na članek ruskih „Moskovskih Včelomosti“ o novem colnem tarifu: „Nij rusko blagostanje, kar nam (Nemcem) spati ne daje, temuč propad nemškega dobrobitja na gospodarstvenem polji.“ Dalje pa nemški organ toži, da v ruskih novinah vlada le sovrašтво do Nemčije.

Dopisi.

Iz Št. Vida nad Vipavo. — Ker je prinesel „Slov. Nar.“ uže iz vseh krajev mile domovine naše Slovenije dopise o proslavljenju

potovanja po iztočnih slovanskih krajih. Koliko je bilo veselje, ko je bil on doma; kako je bil ljubeznjiv in dobrosrčen, da ga je vse rado imelo! Starki so lesketale solze v očeh in videlo se jej je, kako gorko je ljubila blagega svojega svaka. — Vrazovka je jako vrla, dobrosrčna in vedra ženica, navzlic svoje starosti še vedno čvrsta. Ona je rojena Magdič iz jako odlične in imovite hiše v Cvenu pri Ljutomeru in je vrlo dobra gospodinja. S pokojnim svojim soprogom, Josipom Vrazom, je živela v dolgoletnem in srečnem zakoncu, porodila je brdkih hčera in jedinega sina. Njene hčere slovele so svoj čas po vsej okolici zbog svoje lepote, osobito se je odlikovala v tem svojstvu Josipina, katere visokostasna jednomerna podoba in nežnomili, jako razviti obraz je ugajal i strogim terjavam umetelnega okusa. Izmej vseh otrok sta zdaj doma: sin Franjo, naslednik očetov, in najmlajša hči Barika, jako vrla in blagodušna deva. Ostale hčeri so omožene v ondotnej

okolici. Pokojni Josip Vraz je bil visokostasen mož, prijaznega obraza, rjavih las, istobojnih, milih očí in vsi njegovi otroci so visoke rasti a simpatičnih fizijognomij. — Stanko Vraz je imel razve dveh bratov i sestro Anko, omoženo Mohorič, ki še jedina živi.

V pogovoru o slavnem sorodniku nanese besela i na to, da bi bilo dostojno in prav, ko bi se uzidala tu na rojstnej hiši kamenita plošča z napisom. To željo mi je mladi Vraz izrazil uže leta 1874 v jednom svojih pisem. Iskrena prošnja vrlega Stankovega nečaka je Milana in mene toliko razvnela, da sva mu v roke segla in obljubila, po vsej svoje moči delati na to, da se spolni njegova in vseh Vrazovih čestilcev blaga in pravedna želja.

Navdušen dvigne prijatelj Milan pisano majoliko, iz katere — kakor nam je Vrazovka pravila — je pil nekda nesmrtni pesnik, ter napije blagej rodbini in spominu slavnega nje sorodnika, za kar se mu mladi Vraz ves ginjen zahvali.

Josipina, Vekoslava in Barika zapele so na to nekaj priljubljenih jim pesnij; toda njih petje nij bilo več tako veselo in polnoglasno nego v prejšnjih časih: kakor otožen odmev iz srečnih minolih dnij zvenelo mi je v duši...

Naposled dvignem i jaz lično majoliko, nazdravljajoč Vrazovej hiši z naslednimi besedami:

„Ponosno dvigaj se, prijazna hiša,
Ki pesnika nam slavuega si dala;
Naj slava Stanko Vraza te poviša,
Da večen mu spomenik boš ostala.
Nesmrtni duh njegov naj razprostira
Nad tvojim témenom pesniška krila,
V zavetji tvojem žerovinska Vila
Tambüre zlate strune naj prebira.“

Radostno smo trčili „na veselo svidenje o priliki vzdovanja omenjene plošče“, podali si roké in se ločili.

Pri odhodu podarila so nama dekleta vsakemu lep šopek domačih cvetlic, katere sva odnesla vsak na svoj kraj: prijatelj Milan se je vrnil v Ljutomer in od ondod na novo-

Njiju Velikanstev srebrne poroke, naj pa tudi mi ne bomo izpuščeni in naj objavimo, da tudi mi št. Vidci smo dostojno óno slavnost praznovali. Zbrali so se namreč na predvečer praznovanja ces. srebrne poroke naši pevci „stare garde“ s spremstvom občinstva, zastavo in raznobarvnimi lampijoni na „starem gradu“, od koder se je po dolu kres svetil, pokanje možnarjev odmevalo in njih glasno petje razlegalo, naznanujoče udanost presvit. habsburgske hiši, za katero je Slovenec trdnjava proti sovražniku, kar so nas baš še razvaline starega gradu spominjale, da „zvest svojemu rodu in cesarju bil je in bo vedno Slave sin.“ Zapustivši grad šel je sprevod po vasi in potem se je še v pozno noč v to ime marsikatero pesmico pri pri rujnem vinu zapelo. — Zasluge, da se je vse to lepo vršilo, imata gg. naš učitelj in J. Premru.

Iz Sore pri Medvodah 17. maja [Izv. dop.] Akoravno imamo letošnjo spomlad vedno deževno in bolj mrzlo vreme, vendar so pridne buče že začele rojiti. Prve dni meseca maja smo dobili prve roje, pretečeni teden pa nekaj drujcev. Podpisani ima nekaj semena svilnih črvičev več, kakor ga za poduk v reji sviloprejk potrebuje. Ako bi kdo kaj takega semena potreboval in želel dobiti, bi mu jaz prav rad postregel z njim. Plemena je prav dobrega, meni se je to plemeskozi tri leta sem vselej prav dobro obneslo, še celo lansko leto, če ravno je bilo vreme bolj hladno in deževno. Kdor bi želel tega semena, bi se moral takoj oglasiti, ker se bodo črvički zdaj hitro jeli izlegati.

Martin Potočnik, učitelj.

Izpod Nanosa 16. maja. [Izv. dop.] Letos smo s svojim poljskim delom jako jako zaostali. Vedno deževje ter slabo vreme nas je dosehal tako zadrževalo, da nij bilo moči, z najboljšo voljo ničesa delati. Naposled lotiti smo se pa vendar morali in to z neko, skoro bi rekel, obupnostjo; kajti dobro smo vedeli, da zemlja je dosti premokra za obdelovanje, in da od površno in slabo obdelanega polja se moramo malo dobrega nadejati, še dobro in v ugodnem času obdelana naša zemlja nam je jako malo hvaležna, ter malo obrodi; ali čas hiti, naj bode že slabo ali dobro, hočeš nočeš, morali smo se lotiti. Obdelovanje je letos silno težavno in za mudljivo. Brez motike ali saponi se nijedna njiva ne da obsejati, naj si uže bode še tako iz dobre ali prhke zemlje. Zares s

krvavimi žulji, opravljati mora priden ratar svoj težavni posel, a z vsem največjim trudom ne more obdelati svojih njiv takó kakor bi morale biti; krepa pri krepi leži po tej in to še potem, ko se je do sita nadelal uže na nji. Naše njive so letos podobne bolj kakemu grušču ali debelo nasutej cesti, kakor pa temu, ki bi imele biti. Zlaj še le izročujemo materi zemlji semena, ter Boga molimo, naj nam da „naš vsakdanji kruh“, a znamo ne, jeli nas bode uslišal in koliko bomo pridelali, več od vlani, toliko, ali pa še celo manj. Poslednjega se bojimo. A zaradi davkov pa vendar ne potrebujemo prorokov, kajti zvesti smo si, da ne bodo nič manj obrodili kot vlani.

Daleč je še oni čas, marsičesa nam bode še prestat, gotovo največ slabega, dok se bomo prepričati mogli, kako bode plačilo za naš trud. Ne da bi v „pratiko“ pogledali, moremo pa vendar reči, da tako dolgo se ne bode čakalo z izterjevanjem davkov.

H—o.

Domače stvari.

— (Ljubljanski mestni zbor) ima 20. maja ob 5. popoldne sejo.

— (Nadvojevoda Vilhelm) je v nedeljo v Ljubljano prišel nadzorovat artilerijo, šel v Kamnik gledat fabriko za smodnik, in je včeraj tukaj ogledal baterije 12. artilerijskega polka.

— (Umrla) je v soboto na nagloma žena tukajšnjega spoštovanega kazenskega sodnika pri delegirani sodnji g. adjunkta Čučka.

— (Umrl) je včeraj v tukajšnji bolnici Rudolf Rebolj, 21 let star, zavarovalnični uradnik, dolgoletni ud „Sokola“, pevec ljubljanskega čitalniškega pevskega zbora, iskren slovensk rodoljub in vselej marljiv agitator za narodno reč. Bodi mu zemljica lahka!

— (Glasbena Matica) je imela v soboto občni zbor. Obširno poročilo prinesemo jutri.

— (Imenovanje.) Pravosodni minister je imenoval adjunkta v Rbanci g. Alojza Jenčiča za sodnika v Zatičini; adjunkta Eisenzopfa za adjunkta k sodišču v Celji.

— (Občni zbor banke „Slavije“) je dné 15. t. m. — kakor čitamo v „Politiki“ — votiral razen nekaterim češkim društvom in zavodom tudi „Matici Slovenske“ in „Narodne šoli“ v Ljubljani vsakej po 100 gold. — Pod jako reelnim in umnim vodstvom g. Hribarja je ta zavarovalni zavod

zadnja leta na Slovenskem dosti pridobil, za to je pa tudi lepo in prav, da se naših narodnih kulturnih zavodov vsaj nekaj domišlja.

— (Porotništvo.) Dnes je konec porotniške sesije v Ljubljani. Za včeraj namenjena razprava proti grofu Lichtenbergu zaradi spolskega posilstva je bila zopet (uže v tretji) odložena, ker glavne (ženske) priče, ki je zdaj v Pešti, zopet nij bilo.

— (Iz Ljubljane) se je dunajskim nedeljskim listom telegram poslal, da je v soboto bila prva seja slovenskega volilnega odbora, in da je sklenila za 17 okrajev kandidate postaviti. Mi opomnimo na to samó, da je óno poročilo — gola kombinacija poročevalčeva, ki bode najbrž tudi dalje narodne liste mej vrstami bral in — ugibal, če ugaue ali ne ugaue, vse eno.

— (K jugoslovanskej povestnici.) Piše se nam: V „Archiv für katholisches Kirchenrecht“ se nahaja sledeči sestavek: De Boriso seu Michaela I., primo rege christiano Bulgarorum a. 852—888. Auctore Valentino Lah, dioceseos Labacensis presbytero. Kakor sem izvedel iz gotovega vira, je ta sestavek začetek obširnej obravnave, v kateri hoče č. g. pisatelj dokazati, da so bili vsi veljavni bolgarski kralji po sprejetji krščanstva v zvezi — z rimsko stolico, t. j. katoličanje. Zategadelj se lahko razume, zakaj se tu ne razpravlja drugači velevažno vprašanje, so bili li Bolgari spreobrnjeni ss. Cirilom in Metodom, kakor se le dozda obče mislilo, ali ne, kakor trdijo novejši povestničarji Ginzel, Rački, Golubinski, Jireček. Spis ima kopico na vsacem listu navedenih virov. Razen raznih pisem iz tadanje dobe se poslužuje pisatelj zlasti patrologije Migne, Hergenrotherja, dalje nekoliko Miklošiča, Šafařika, Palackega, Račkova in Hilferdinga, a se s poslednjim večkrat ne ujema. Pisatelj g. Valentin Lah, zdaj kurát v Bégunjah, je bil svoje dni trapist v Bosni, potem pri resurekcijonistih v Adrianopolju in nazadnje v Rimu, od koder se je zaradi bolezni preselil zopet na Kranjsko. V uvodu k omenjenemu spisu se izgovarja želja, da naj bi se katoliški bogoslovci, pisóč o razkolu, ki so možni katerega slovanskega narečja, se naučili še ruskega, bolgarskega in srbskega jezika, da bi mogli tudi iz domačih virov pravoslavnih zajemati. Končem želi on, „da bi njega prve poskuse temeljiteje obravnavale boljše moči po virih, ki so ali uže tu navedeni, ali ki bi se znali še najti.“

mašnikov dom, kjer so še tri dni obhajali svéčanost nove maše, a jaz v slastna čuvstva uglobljen, sem krenil proti Ormožu, odkoder me je ponesel nagli hlapec nazaj v zadublo, mračno mesto.

* * *

Minoli sta od takrat skoraj dve leti, a za izvršenje Vrazovemu nečaku dane obljube nij bilo možno niti meni niti prijatelju Milanu kaj znatnega storiti. Milan se je zagrebel zopet v svoje študije, a mene so splavili valovi življenja zopet ven v širni svet. — Govoril sem sicer z nekaterimi odličnimi narodnjaki o tej zadevi, toda doživel sem — tožna izkustva.

Stanko Vraz — ta izvanredna prikazen na polju jugoslovanskega slovstva — uživa v obziru svojega domovinstva britko usodo: v rojstnem njegovem kraju na Štajerskem ga malo, jedva pri sorodnikih in še pri teh

le po vrhu poznajo, Kranjcem je izneverjen „uskok“, in Hrvatje so ga tako rekoč kot „usiljenca“ bolj trpeli, nego svojcem prištevati. Nij čuda torej, da mož ne dospé do zaslužene slave, katere so mu dolžni kolikor Hrvatje toliko Slovenci. Hrvatje so sicer svojo dolžnost storili; kajti postavili so mu na gomili krasen spomenik in „Matica hrvatska“ je izdala v okusno urejenej obliki njegova dela; a to nam Slovencem ne daje pravice, smatrati Vraza tujcem, kajti mož je „naše gore list“ in smelo se ponasamo z njim i mi.

Povod in uzrok Vrazovemu prestopku k Hrvatom je znan. Uvidevši, da so Slovenci za ugoden razvoj kot kulturni narod premalobrojni, mislil je on doseči z jednim korakom kar se polagoma prirodnim potem vrši, namreč: združenje Slovencev s Hrvati. Mi čuteči politično in slovstveno svojo slabost to stoprav sedaj izpodbavamo, ali on je imel vse uže takrat pred očmi, in gravitacija Slo-

vencev k „bratom Hrvatom“, katera se vedno bolj razširja pravilno smer njegovih tedanjih teženj. — Isto tako oporekajo britka Vrazova izkustva v brižnem hruborstvu porogljiv Preširnov epigram:

„Od drugih manjši in češčen menj rod je slovenski, Lakota slave, blagá, vleče pisarja drugam.

Vietrix causa Diis placuit, sed victa Catoni;

Stanko Slovencev vskok, Vraz si narobe Katón“:

vse njegovo življenje je bilo pravi križev pot slovenskega pisatelja, to nam kaže vsa njegova dela, osobito njegova pi-ma, iz katerih odmeva jada tožba neprestanega borenja za gnoten obstanek. A da se Vraz navzlic svojemu prestopu k „ilirizmu“ nij izneveril ožjej svojej (slovenske) domovini, premda je vdan z dušo in telesom „svojej Hrvatski“, svedočijo nam vsi njegovi proizvodi, posebno nežnočuteče njegove „Džulabije“, ki so pravi slavospev o lepoti slovenske zemlje.

(Konec prih.)

— (Vražja kot policaj.) Iz Vipave se piše v „Slov.“: Pred kakimi štirimi tedni pride neki krčmar iz Logatca po vino na Slap k g. A. F., in ko so vino namerili, gredo k večerji, kakor je pri nas navada. Omenjeni krčmar dá pri durih od hrana dve dolgi in težki verigi so sode na vozu povezati, ali mej tem ko so večerjali, pride tat in jih odnese, ko je krčmar ven prišel po nje, jih nikjer več ne daje. Se ve da so precej uganili, da jih je kdo ukradel; krčmarju je bilo sicer težko, vendar verig ni bilo več. Črez kakih deset dni pride gospodu A. F. na misel, da na kako vražo še tam ljudje drže, gre torej k delavcem in pravi: „jaz bom vedel prej kot preteče deset dni, kdo je verigo ukradel“. Vsi radovedni vprašajo kako, on pa jim reče: „jaz vem v dolini za nekega moža, ki nekaj dni neke posebne molitve opravlja, se ve da za plačilo, in tatu zacopra, da sam verige nazaj prinese.“ To se po vsej vasi izvje; tat, ker je tudi zvedel, kaj namerava gospod A. F. storiti, se ustraši, in drugi večer prinese ravno tja verige, kjer jih je ukradel.

— (V „Teatro-Caperta“) v dežel-nem gledališču ljubljanskem sta bili uže dve dobro obiskani predstavi. Občudovati je v resnici ročnost in hitrost „čarovnika“ g. vodje tega gledališča, s katero izpeljuje svoje umetnosti. Omenjati nam je osobito krasnega troj-nega vodometa, katerega smo imeli priliko občudovati. V resnici lepe so tudi velike agio-skopske slike. Sploh se občinstvo z vsem dobro zabava.

Občni zbor obrtniško-pomočnega društva.

V Ljubljani 18. maja.

Redni občni zbor obrtniško-pomočnega društva vpisanega tovarištva z omejenim po-roštvom v Ljubljani se je vršil v nedeljo do-poldne ob 11. uri v mestnej dvorani ljubljanskej. Navzočnih je bilo nad 40 udov. Vodja društva g. mestni odbornik J. N. Horak od-pre 23. občni zbor s temeljitim govorom, v katerem razlaga stanje društva, ki je po vsem primerno ugodno. Davkarske oblasti so zahtevale od društva, naj bi za l. 1877, plačalo dohodninski davek (einkommensteuer) v znesku 3000 gl., razven tega pa bi imelo društvo še plačati družega davka in kolekov nad 2434 gl. Tako visoki davki bi bili morali društvo uničiti, kar bi bilo v prvi vrsti škodilo obrtnim kro-gom, ne le ljubljanskim, nego vsem iz cele dežele. Zato pravi vodja Horak, da se je sporazumel z tukajšnjim advokatom dr. Mo-šetom, in je vložilo društvo pritožbo do naj-višjega državnega upravnega sodišča, katero je zaslislavši ugovore dr. Mošetove odločilo, da se društvo ima sicer oprostiti dohodninskega davka, da pa ima plačati drugi davek. Ako se ne bi bila, pravi društveni vodja razsodba gla-sila tako, primorano bi bilo društvo na veliko škodo obrtnikov in malih trgovcev svoje de-

lovanje ustaviti in se raziti. Oleruhi, opo-menja g. Horak, ne plačujejo nobenega davka od svojih posojil, posojilnice pa, katere delu-jejo le na to, da dobi ubožni ali potrebni obrtnik proti kolikor mogoče nizkim obrestim de-narja, naj pa plačujejo tako ogromne davke, da jim nij nikakor mogoče zmagovati jih, sosebno če se vé, da v drugih deželah avstrijskega cesarstva (naj se omeni le društvo enako v Celovcu) se od strani c. kr. finan-čnih oblastnij taki davki nijso nikdar od jed-nacih zavodov zahtevali.

Vodja g. J. N. Horak nadalje ude opo-zarja, da hranilnica kranjska od zdaj ne plača nič več obresti kot $4\frac{1}{2}$ gld. od sto, zaradi tega, ker ima skoro blizu milijon goldinarjev brez vsakih obrestij na razpolaganje, ali naše obrtniško pomočno društvo plačuje kakor prej obresti 5 % od sto, in je vsakemu, ki denar vloži, vsak dan mogoče z obrestmi vred dobiti svoj denar od društva nazaj. G. Horak tedaj ude in domoljube sploh opozoruje, naj namesto da bi vlagali svoj denar v hranilnico, vložijo ga raje v obrtniško društveno blagaj-nico, kajti s tem le uslugo učinijo hranilnici kranjske, ki ima denarja preveč, sami sebi pa koristijo, kajti dobé $\frac{1}{2}$ % več nego v hranilnici, ali pa v kranjske eskomptnej banki, ki ravno tako le plača $4\frac{1}{2}$ %; denar pa je povsodi enako varno naložen, ker je društveno poslovanje izročeno skozi in skozi poštenim in zanesljivim možem.

Največje posojilo, katero je društvo pra-vilom primerno dovolilo, bilo je 1000 gld., najmanje 10 gld. Posojilom zaračunilo se je 7 % obresti od sto.

Skupščina odobrava popolnem poročilo vodje g. Horaka.

Iz računskega sklepa za l. 1878 je raz-vidno, da je štelu društvo 358 udov, kateri so na svoje deleže vplačali 60.050 gld. 53 kr. Na 3166 menjic se je posodilo 476.875 gld.

Rezervni zaklad znaša 14.095 gl. 75 kr.

Načelnik revizijskega odseka g. Regali poroča, da je revizijski odsek račune pregle-dal in našel vse v redu.

Za pet izstopivših udov vodstva se zopet volijo gg.: Janez Novak, Henrik Ničman, Matja Gerber, France Goršič in Jakob Naglas. V revizijski odsek: Jožef Regali, Oroslov Dolenc in Janez Zitterer.

Koncem poprime besedo g. Drašler in omenja velikih zaslug, katere ima g. vodja Horak za društvo, katero on vodi uže skozi 34 let, posebno pa zdaj zadnje leto, ko je bil zarad toliko predpisanih davkov skoraj obstanek društva v nevarnosti. Nobena pot nij bila vodji g. Horaku preveč, in reči se mora, da je bila le tolika ljubezen do društva, kakor jo ima g. Horak, zmožna izpodbadati ga k tolikemu trudu. G. Drašler predlaga, naj skupščina v znamenje hvaležnosti s sede-žev vstane. Skupščina to stori z „živio“ klici. Gospod Horak se zahvaljuje za toliko zaupa-

nje in obeta tudi naprej žrtvovati društvu vse svoje moči. Potem se zbor sklene.

Javna zahvala.

Gospod K. Kastelic, star prijatelj naše šole, bla-govolil je krasni oljno-barveni sliki Njiju Veličan-stev podariti. Za ta velik kakor mnogobrojne male da-rove podpisano voditeljstvo blazemu dobrotniku naj-toplejšo zahvalo izreka.

Zajedno se pa tudi najgorkejšo zahvaljuje slav-nostnemu odboru izbranemu v namen praznovanja pre-vzvišene srebrne poroke za dve veliki in mnoge male narodne in cesarske zastave.

Solsko voditeljstvo v Materiji,
18. maja 1879.

Tuji.

19. maja:

Evropa: Binder iz Trsta.

Pri Slonu: Rack iz Dunaja. — pl. Visterini iz Grada. — Berger iz Kočevja. — Pucher, Grilitsch, Fabiani, Weizman iz Dunaja.

Pri Matieu: Boschan iz Dunaja. — Globočnik iz Železnikov. — Müller, Friedrich, pl. Oppenheim, Rosenthal iz Dunaja.

Pri avstrijskem cesarju: Šubič iz Komna.

Dunajska borza 19. maja.

Šnotni drž. dolg v bankovcih . . .	68 gld. 25	kr.
Šnotni drž. dolg v srebru . . .	69	15
Zlata renta . . .	80	60
1860 drž. posojilo . . .	125	75
Akcije narodne banke . . .	845	—
Kreditne akcije . . .	262	—
London . . .	117	30
Srebro . . .	—	—
Napol. . .	9	36 1/2
G. kr. cekini . . .	5	55
Državne marke . . .	57	70

Loterijne srečke.

V Trstu 17. maja: 76. 74. 66. 28. 86.

V Linci 17. maja: 5. 74. 55. 32. 29.

Dva ključarska učenca

se takoj sprejmeta pri stavbenem ključarju Albinu Ahčinu, v Ljubljani, v krojaških ulicah št. 8, nova. (235—1)

Razglas.

V sredo 21. maja t. l. dopoldne ob 9. uri se bode

košnja detelje

na njivah pod Tivolijem kosoma v najem oddala.

Najemniki se vabijo določeni dan ob 9. uri zjutraj v Latermanov drevored.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 16. maja 1879. (228—2)

WASSERDICHTER
ZELTSTOPPER
REGENMANTEL
DECKTÜCHER
empfehl
die
Wienerberg-Landgut-Fabrikniederlage
MUELSINGER & SÖHNE WIEN.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.

(195—246)

Odpretje vrta

v Cekinovem gradu (Leopoldsrub).

Zahvaljajoč se za dano mi zaupanje od prečestitih p. n. gostov v zimskih prostorih, prosim ob jednem, naj mi ono še na dalje v istej meri izkazuje, ter bodem kakor doslej tudi v bodoče svoje p. n. goste z najboljšo jedjo in pijačo zadovoljevala.

Spoštovano

Terezija Jančigaj.

(237—1)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Deželno gledišče v Ljubljani.

V torek dné 20. maja zvečer točno ob 8. uri

velika briljantna predstava

Teatra-Caperta,

magija, fizika, optika, hidravlika, nove svetovne slike, trojni čudoviti vodometa itd.

(236)

Natančneje glediščni listki in plakati.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.